

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра \_ **Фінансового менеджменту та фондового ринку**  
(найменування кафедри)

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси,**  
**банківська справа та страхування**  
(шифр та найменування спеціальності)

**освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент**  
**та страхування**  
(назва її програми)

на тему: **«Фінансовий стан страховика»**  
(назва теми)

**Виконавець:**

студент 47 ЦЗВФН

Сацик Вадим Валерійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

**Науковий керівник:**

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Баранова Вікторія Глібівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми** Однією з найважливіших передумов забезпечення фінансового становища та платоспроможності страховиків є наявність страхових резервів для виплат майбутніх страхових сум та страхових відшкодувань. Резерви - це тимчасово вільні спеціальні поновлювані страхові фонди. Резервні кошти враховуються як основа майбутніх виплат страхових зобов'язань клієнтів. Але зауважимо, що вони мають подвійне призначення особливо для ризикових видів страхування. Абсолютна сума коштів, накопичених у резервах, повинна постійно зростати зі збільшенням кількості діючих договорів. У разі настання страхових подій має виконуватися нерівність, а саме: резерви перевищують майбутні виплати. Завдяки страховим резервам гарантується виконання зобов'язань, є можливість отримати прибуток за рахунок інвестицій, які здійснюються за рахунок коштів резервних фондів, та покращити фінансовий стан. Тому питання зростання страхових резервів, їх якісний стан з точки зору формування страхового портфеля, стає вкрай актуальним як для страховиків, так й для держави, адже саме наявність страхових резервів сприяє безперервності функціонування економіки та добробуту громадян. У сукупності з іншими складовими страхові резерви, інвестиційна діяльність, страхова діяльність, тарифна політика тощо становлять фінансовий стан страховика, за яким здійснюється оцінка його (страховика) платоспроможності, рівень розвитку страхового ринку та можливі загрози його функціонування.

Всі ці питання знаходяться у сфері наукових та практично орієнтованих інтересів вчених, страховиків, держави. Певними питаннями забезпечення гідного фінансового стану та окремих його складових займалися вітчизняні вчені Барановський О.І., Баранова В.Г., Вовчак О.Д., Гаманкова О.О. тощо; питанням щодо фінансової стійкості присвячено праці Клапківа Ю.М., Тринчук В.В., Шірінян Л.В. тощо. Разом з тим, певні питання zostалися недостатньо опрацьованими з урахуванням сучасних реалій функціонування страховиків. Все вище вказане зумовило вибір теми та завдання дослідження.

**Мета дослідження** є на основі аналізу та узагальнення теоретичних та методичних основ процесу управління фінансовим станом страховика надати рекомендації щодо забезпечення стійкості фінансового стану страховика.

### **Завдання дослідження:**

- розглянути сутність фінансового стану страховика;
- визначити фактори забезпеченості фінансового стану страховика;
- охарактеризувати державне регулювання та напрями забезпечення фінансового стану страховика;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- проаналізувати фінансові показники страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- проаналізувати ліквідність та платоспроможність ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;

- охарактеризувати перспективи управління фінансовим станом страховиків в Україні;

- надати рекомендації щодо забезпечення стійкості фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

**Об'єкт дослідження** є фінансовий стан страховика.

**Предмет дослідження** є теоретичні та методичні підходи щодо управління фінансовим станом ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

**Методи дослідження** використовувались загально теоретичні методи: дедукції та індукції, метод узагальнення для виявлення основних складових, що характеризують фінансовий стан страховика; для виявлення основних тенденцій у формуванні фінансового стану страховика застосований метод аналітичних коефіцієнтів, горизонтальний аналіз, аналіз абсолютних і відносних показників, зрівняльний аналіз, ПЗ Office 2010, ПЗ Excel 2010, фінансовий аналіз рейтингових електронних журналів, двофакторне регресійне моделювання для виявлення прогнозних показників фінансового стану.

**Інформаційна база дослідження** складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з теорії страхового ринку; наукові та практичні дослідження з питань здійснення страхових операцій, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні; звітні дані діяльності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; науково-методична література; матеріали періодичних видань, дані інтернет.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 7-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 67 сторінок. Основний зміст викладено на 54 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 20 рисунків.

**Публікації.** За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано 1 статтю: Сацик В.В «Сучасні проблеми фінансового стану страховика» // Збірник XXI міжнародної науково-практичної конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях» 26-27 квітня Одеса ОНЕУ 2023.

## **ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ**

У першому розділі «**Теоретичні основи оцінки фінансової надійності страхової компанії**»: сутність фінансової надійності страхової компанії; необхідність оцінки та фактори забезпечення фінансової надійності страхової компанії; вимоги Директиви «Solvency II» для розрахунку платоспроможності страхової компанії в умовах інтеграції у ЄС.

У другому розділі проаналізовано «**Методичні основи визначення фінансового стану страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»**»: аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз фінансових показників страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;

аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

У третьому розділі «Перспективи поліпшення фінансового стану страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»»: чинники управління фінансовим станом страховиків в Україні; рекомендації щодо забезпечення стійкості фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

## ВИСНОВКИ

Економічна сфера у період військового стану отримала нові ризикові виклики, які підвищили зовнішню та внутрішню ризикову ситуацію, всі це зменшує стабільність та урівноваженість фінансового стану страховиків. Однак страховий ринок України показує фінансові результати кращі від багатьох інших сфер.

У першому розділі кваліфікаційної роботи на основі проведеного критичного аналізу теоретичних засад щодо фінансового стану, були зроблені наступні висновки:

1- Фінансовий стан страховика – комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх ланок системи економічних зв'язків страховика, визначається сукупністю виробничо-економічних факторів і характеризується системою показників, що відображає наявність, інвестування та використання фінансових ресурсів.

2- Фінансовий стан досягається кількома способами та вимірюється різними показниками. Існує шість факторів забезпечення фінансового стану страховика, а саме: правильно розраховані страхові ціни; розмір власних коштів (капітал, спеціальний і резервний фонди, накопичений прибуток, вільні кошти); наявність страхових резервів у розмірі, що відповідає сумі (сумі) страхових зобов'язань; правильне інвестування страхових резервів (інвестування в різні напрямки, зберігання в різних банках); збалансований страховий портфель (наявність договорів страхування з різних видів страхування з різними рівнями відповідальності та ризику); перестрахова діяльність (передача надлишкової відповідальності, вторинний перерозподіл ризиків).

3- Національний банк проводить щодо страхового ринку регуляторну політику, яка була б придатною в мирні роки. Під час війни вона боляче б'є по страховому бізнесу, а значить – за робочими місцями та податками, які він забезпечує.

4- Страховик ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» має зниження ділової активності, проводить накопичення фонду довгострокових фінансових вкладень, власний капітал має негативну тенденцію у 3 кварталі 2022 року, порівняно з 2021 роком на 23,99%, залучені кошти мають тенденцію до збільшення на 5,43%, страхові резерви збільшуються на 4,81%.

5- Резерв незароблених премій значно зростає в динаміці у період 2020-3 квартал 2022 року на 218,35%, однак у абсолютному вимірі розмір резерву збитків більше, та має від'ємну динаміку на 26,19%. Дебіторська заборгованість зростає на 3,41%, та кредиторська заборгованість зростає на 17,92%.

6- Динаміка показників ліквідності показує позитивну динаміку ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» та за аналізований період веде не ефективну інвестиційну діяльність за рахунок страхових резервів.

7- Динаміка реальної платоспроможності падає і має вкрай негативну динаміку ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». Це свідчить про постійну тенденцію його зниження протягом досліджуваного періоду 2020 – 3 квартал 2022 років через високий рівень зниження нормативної та фактичної маржі платоспроможності страховика за цей період.

8- З серпня 2022 року НБУ поновив деякі вимоги до учасників ринку, крім тих, які розташовані на охоплених війною територіях. У серпні НБУ відновив імплементацію законодавства з питань ліцензування та реєстрації, дія якого була відтермінована через військову агресію. Відтак процес розкриття структур власності фінансових установ триває.

9- З метою стабілізації фінансового стану страховика розроблена низка рекомендацій, основними з яких можна вважати: зменшення частки поточних зобов'язань; здійснити прогнозне моделювання фінансової діяльності, з метою визначення необхідності перегляду андеррайтингу; перевірення тарифної політики тощо.

#### АНОТАЦІЯ

Сацик В.В., «Фінансовий стан страховика»,

(*прізвище та ініціали студента*)

(*назва кваліфікаційної роботи*)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – фінансовий стан страховика.

У роботі розглядаються теоретичні основи визначення фінансового стану страховика: сутність фінансового стану страховика; фактори забезпеченості фінансового стану страховика; державне регулювання та напрями забезпечення фінансового стану страховика.

Проаналізовано методичні основи визначення фінансового стану страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз фінансових показників страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Запропоновано перспективи поліпшення фінансового стану страховика ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: чинники управління фінансовим станом страховиків в Україні; рекомендації щодо забезпечення стійкості фінансового стану ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

**Ключові слова:** фінансовий стан страховика, активи страховика, пасиви страховика.

#### ANNOTATION

V. V. Satsyk, "Financial condition of the insurer",

(*students surname and initials*)

(*work title*)

thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»

under the program «Finance, Financial Management and Insurance»,  
Odessa National Economic University  
Odessa, 2023

This thesis consists of three chapters. Object of study there is financial condition of the insurer.

Diploma thesis deals with theoretical basis for determining the insurer's financial condition: the essence of the insurer's financial condition; factors ensuring the insurer's financial condition; state regulation and directions for ensuring the insurer's financial condition.

The methodical bases for determining the financial condition of the insurer PJSC ARSENAL INSURANCE JSC were analyzed: analysis of the financial condition of ARSENAL INSURANCE JSC JSC; analysis of financial indicators of the insurer PJSC "ARSENAL INSURANCE SC"; analysis of liquidity and solvency of PJSC "ARSENAL INSURANCE INSURANCE COMPANY".

Prospects for improving the financial condition of the insurer PJSC SC "ARSENAL INSURANCE" are offered: factors of managing the financial condition of insurers in Ukraine; recommendations for ensuring the financial stability of JSC ARSENAL INSURANCE JSC.

**Keywords:** financial condition of the insurer, assets of the insurer, liabilities of the insurer.